

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

”Var f*n är dom?!”

Ursprunget till elevers attityder för deltagande i Idrott och Hälsa

Filip Neuwirth
Ämneslärarprogrammet

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LGID2A
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: VT 2019
Handledare: Göran Patriksson
Examinator: Marianne Pipping Ekström
Kod: VT19-2940-004-LGID2A

Nyckelord: Gymnasieelever, Intervjuer, Reasoned Action Approach

Sammanfattning

Studier om fysisk aktivitets positiva inverkan framhålls mer och mer i samhället. Trots den ökande vetskapen om vikten av rörelse och hälsofrämjande aktiviteter finns det fortfarande en stor polarisering i ämnet Idrott och Hälsa. Det är ett ämne som i många fall ses som ett favoritämne, men också något som ett flertal elever avskyr och helst undviker. Syftet med studien var att undersöka elevers upplevelser och uppfattningar om idrottsämnet och hur deras upplevelser påverkar deltagandet. Detta undersöktes genom en semistrukturerad intervjustudie där samtal med sex deltagare genomfördes. Materialet analyserades med hjälp av Reasoned Action Approach, en teori som kartlägger beteenden och deras härkomst. Resultaten av studien visade att normer för beteendet (att delta eller inte delta i undervisningen), attityder för beteendet och känslan över att kontrollera beteendet spelade in i en likvärdig stor grad för deltagarna i studien. Slutsatsen var att elevens bakgrund av idrottande hade en stor påverkan på attityden, ihop med innehållet på lektionerna. Detta i sin tur skapade en attityd att vilja delta eller inte delta, som stärktes tillsammans med normerna som fanns i klassen och hos vänner och familj. Genom att negativa konsekvenser som en följd av ett icke deltagande inte förekom, skapades också en känsla av kontroll hos eleverna. Känslan av att själva kunna kontrollera när de deltog eller inte bidrog därför till en ökad risk att inte delta.

Förord

Idrott och Hälsa har genom alla skolår varit mitt favoritämne och fysiska aktiviteter av olika slag är något som kommer naturligt för mig. Genom de praktikperioder som anordnats av lärarutbildningen och genom olika vikariat på flera skolor i Göteborgstrakten har jag märkt att alla inte delar min uppfattning. Under samtliga lektioner jag varit på under den här tidsperioden har det funnits någon eller några elever som antingen inte dök upp alls, inte varit ombytta eller inte ville delta. Under en praktikperiod fick jag höra en lärare utbrista just ”var f*n är dom” och titeln till uppsatsen var född. Genom detta examensarbete fick jag möjligheten att ta reda på hur några specifika elever upplever Idrott och Hälsa och vad som får dem att vilja/inte vilja delta. Förhoppningsvis har jag lärt mig något som jag kan ta med mig ut i mitt kommande arbetsliv.

Jag vill rikta ett tack till min handledare Göran Patriksson som genom diskussioner och tips fört min studie framåt. Ännu ett tack vill jag rikta till de lärare som lät mig vara med på sina lektioner och gav mig möjligheter att prata med elever. Även eleverna som var deltagare i studien förtjänar ett stort tack för sina insatser.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Syfte	5
1.2	Frågeställningar.....	5
2	Bakgrund.....	6
2.1	Idrott och Hälsa	6
2.2	Tidigare forskning.....	8
2.3	Teoretiskt ramverk	9
3	Metod	12
3.1	Design	12
3.2	Studiens trovärdighet	12
3.3	Urval.....	12
3.4	Intervjuguide	12
3.5	Genomförande.....	14
3.6	Metodologiska överväganden	14
3.7	Etiska överväganden	16
4	Resultat	17
4.1	Sammanfattning av deltagare.....	17
4.2	Analys: Bakgrund.....	18
4.3	Analys: Normer	18
4.4	Analys: Attityd för ett beteende	19
4.5	Analys: Kontroll.....	20
5	Diskussion.....	21
5.1	Metoddiskussion	21
5.2	Resultatdiskussion.....	22
6	Slutsats.....	23
7	Reflektioner och vidare forskning.....	24
	Referenslista	25

1 Inledning

Fysisk aktivitet med idrottande och olika former av motion är av stor vikt både för individers och samhällets hälsa (Skolverket, 2011). I det allt mer stillasittande samhället vi lever i idag är ämnet Idrott och Hälsa argumenterbart viktigare än någonsin. År 2020 kommer 70 % av all världens sjukdomar vara orsakade av människans levnadsvanor (World Health Organisation Refererad i Hagströmer, 2017). Det är också rekommenderat att barn i åldern 6-17 ska röra på sig minst en timme om dagen, helst med en pulshöjning (Hagströmer, 2017). Samtidigt visar forskning på att fysisk aktivitet bland barn och ungdomar har minskat drastiskt över de senaste åren (Tremblay, LeBlanc, Kho, Saunders, Larouche, Colley & Connor Gorber, 2011). Alla elever tränar inte på fritiden utan får sin enda dos av fysisk aktivitet genom undervisningen av Idrott och Hälsa i skolan (Lundvall & Brun Sundblad, 2017) vilket slutligen kan leda till stora hälsoproblem både för individ och för allmänheten.

Skolverket (2018) värderar uppenbarligen rörelse och fysisk aktivitet högt och kommer under hösten 2019 att införa 100 extra undervisningstimmar i Idrott och Hälsa för elever i grundskolan. Detta med syftet att få fler ungdomar att röra på sig. Idrott och Hälsa syftar till att låta elever uppleva och utveckla strategier, färdigheter och intressen för fysiska aktiviteter och naturmiljöer för att lära sig att uppnå en god hälsa (Skolverket, 2011).

Trots all kunskap om hur viktigt det är med fysisk aktivitet finns det en polarisering i hur ämnet uppfattas av elever. Polariseringsen i ämnet leder till problematiken att ett stort antal elever inte deltar i undervisningen i en viss mängd eller helt och hållet (Lundvall & Brun Sundblad, 2017). Hur positivt det än är med ett ökat fokus på fysisk aktivitet och extra undervisningstimmar öronmärkta för Idrott och Hälsa är det av stor betydelse att alla faktiskt deltar. Speciellt viktigt är det också för de som tenderar att redan i dagsläget inte vara närvarande på lektionerna.

På grund av tidigare nämnda anledningar är det av stor vikt att ta reda på vad polariseringen i Idrott och Hälsa grundar sig i. Att få reda på vad det är som får många att tycka om ämnet och många att nära avsky det. Tidigare gjord efterforskning i området visar att studier på svenska elever gällande attityder i Idrott och Hälsa inte förekommer i någon stor utsträckning (Neuwirth & Fantenberg, 2017). Den forskning som finns är dessutom utformad kvantitativt och består av enkätstudier. Ett problemområde är genom tidigare studier redan identifierat, tillsammans med faktorer som skulle kunna ha betydelse för framkomsten av ett beteende. Däremot saknas ett visst djup i forskningen som möjligen kan nås genom kvalitativa undersökningar. På grund av detta kommer förestående forskningsansats att vara av kvalitativ karaktär och bestå av intervjuer som har som syfte att undersöka svenska gymnasieelevers attityd till ämnet och de bakomliggande faktorer som kan påverka deras deltagande.

1.1 Syfte

Studiens syfte är att **identifiera och utforska** påverkande faktorer av elevers deltagande eller icke-deltagande i Idrott och Hälsa på gymnasiet.

1.2 Frågeställningar

1. Vilka upplevelser har deltagarna av skola och Idrott och Hälsa?
2. På vilket sätt påverkar deltagarnas upplevelser deltagandet i Idrott och Hälsa och vilka specifika faktorer spelar in?

2 Bakgrund

Följande kapitel kommer inledningsvis att beskriva hur ämnet Idrott och hälsa utvecklats till vad det är idag. Därefter kommer en beskrivning av hur ämnet ser ut i praktiken, följt av tidigare forskning inom Idrott och Hälsa och mer specifikt inom attitydforskning av elever i Idrott och hälsa. Till sist kommer en genomgång av studiens teoretiska förankring samt en begreppsförklaring.

2.1 Idrott och Hälsa

För att förstå Idrott och Hälsa och vad det är idag behövs en historisk tillbakablick över hur det sett ut genom tiderna. Följande stycken kommer därför att redovisa en kort sammanfattning över viktiga delar av ämnets historia.

2.1.1 Då till nu

Med inspiration och influenser av det brittiska väldet kom idrotten till Sveriges skolor på slutet av 1800-talet, främst i form av fotboll men också friidrott. Denna form av aktivitet konkurrerade ut den tidigare fysiska aktiviteten som var totalt dominerande, Linggymnastiken. Gymnastiken var något banbrytande som dels genom grundaren Per Henrik Ling, men också genom hans son, Hjalmar Ling utvecklade grunden till både idrottsämnet i skolan och det första institutet för utbildning av lärare inom ämnet (Lindroth, 2004). Linggymnastiken bestod främst av militärlika övningar bestående av rörelser grundade i att stärka kroppens olika funktioner och utfördes kollektivt (Lindroth, 2004). Trots en splittring bland de som företrädde Linggymnastiken fick idrotten fäste på grund av att det medförde ett, i mångas ögon, positivt avbrott från den stela gymnastiken som dominerat undervisningen under ett århundrade (Larsson, 2016).

Under stora delar av 1900- talet präglades ämnet av fysiologi och mätbara grenar som främjade förutsägbarhet och utveckling. Forskning kom under denna period fram till att fysisk aktivitet bör utövas under 40 minutersperioder tre gånger i veckan, och perioden mellan 1950-1970 kallas för ”den fysiologiska fasen” (Annerstedt, 1991). Nästa fas i idrotten kallas för en ”osäkerhetsfas” (Annerstedt, 1991). Detta på grund av den kritik mot ämnets tävlingsinslag som kom under 1980 talet. Kritiken bestod främst i att undervisningen till stor del exkluderade de elevgrupper som inte utövade någon idrott på fritiden (Larsson, 2016).

Reformen av ämnet 1994 kom för att lösa problemen och göra ämnet till ett kunskapsämne och stärka skolans uppdrag i att fostra demokratiska medborgare. Nu togs kraven bort på fysiska prestationer i form av mått och tidtagning och ändelsen – *och hälsa* lades till i ämnesnamnet. Samtidigt fanns det bland kollegiet en splittring i hur man skulle se på ämnet, antingen hälsa som något teoretiskt eller som hälsa *genom* idrott (Larsson, 2016).

Idrott och Hälsa är ett idag obligatoriskt ämne i gymnasieskolan. Syftet med ämnet är att låta elever utveckla en kroppslig förmåga och en förmåga att utvärdera, planera och genomföra träning och aktiviteter på sin fritid. Den nuvarande läroplanen är en uppdaterad version av den tidigare läroplanen från 1994 (Skolverket, 1994). De båda läroplanerna skiljer sig inte markant utan har i stort sett samma innehåll. Det som skiljer är de något mer tongivande teoretiska inslagen som står med i den senare av dem (Skolverket, 2011). Utöver detta är skillnaderna i stort sett endast omskrivningar i de nya kunskapskraven och en utveckling av de begrepp och värdeord som står nedskrivna.

Ämnet Idrott och Hälsas undervisning ska utöver redan nämnda syften bidra till att alla får möjlighet till att lära sig om den aktiva livsstilens betydelse för kroppen och för ens hälsa. Undervisningen ska också motverka stereotypa föreställningar om exempelvis manligt och kvinnligt och ha ett upplägg som behandlar etik- och moralfrågor relaterade till idrottande. Själva innehållet av undervisningen ska bestå av fysiska aktiviteter, kopplat till teori. Utformandet ska vara upplagt så att alla elever kan genomföra undervisningen på sina villkor och utvecklas från den nivå de befinner sig på (Skolverket, 2011).

I stället för aktiviteter står det att eleverna ska ges chans till att utveckla sju olika förmågor och kunskaper och vilka aktiviteter som ska få dem att göra detta är upp till läraren i ämnet att bestämma. Bland de sju förmågor och kunskaper som ska utvecklas ingår bland annat planering och genomförande av fysiska aktiviteter samt kunskaper om betydelsen av dem, olika former av utevistelser och naturmiljöer, säkerhet och ergonomi och kunskaper om kulturella samt etiska aspekter gällande idrott (Skolverket, 2011).

2.1.2 Verkligheten i ämnet

Svensk forskning inom området har bland annat kommit fram till att det, trots alla syften och mål med ämnet, inte fungerar som det är tänkt. Undervisningen består av olika former av aktiviteter och vikten ligger i att just vara aktiva snarare än på färdighetsinläring (Londos, 2010). Trots att det i läroplanen (Skolverket, 1994) inte någonstans stod ordet boll eller bollspel nämnt var den här typen av aktivitet det som dominerade undervisningen. Bollspel var det överlägset största innehållet i undervisningen och får därför antas vara det viktigaste i ämnet. Det visade sig också att bedömningen grundade sig i elevernas tidigare färdigheter i aktiviteterna genom att de inte gavs möjlighet att utveckla sina färdigheter på ett lämpligt sätt. Viktigt ansågs också själva inställningen till ämnet vara och att eleverna ansträngde sig och kämpade på lektionerna, trots att detta inte står med i någon läroplan. Även prestation var något som premierades, och för att nå de högsta betygen krävdes att man presterade högt på flera olika fysiska delar (Londos, 2010).

Det är tänkbart att den nya läroplanen har utvecklat ämnet och fört det vidare ifrån det som beskrivs i stycket ovan. Det visar sig dock vara så att det fortfarande ser likadant ut, trots en vetskap om problemen och en ny läroplan. Mycket tyder därför på att Londos (2010) studie är lika aktuell idag som förut. Skolinspektionens granskning av Idrottsämnet (2018) inriktar sig på grundskolans senare del, men kommer här att likställas med gymnasieskolan på grund av de stora likheter som finns i ämnets struktur och innehåll.

Skolinspektionen (2018) har genom sin granskning kommit fram till att en stor del av eleverna av olika anledningar inte deltar i undervisningen. De visar också på att ämnet fortfarande domineras av bollspel som upptar en stor del av undervisningstimmar. Utöver bollspel är stora delar av undervisningen till för att stärka elevernas kondition och styrka på plats, snarare än att lära dem individanpassa och inspireras av olika aktiviteter som står i ämnets syfte (Skolverket, 2011). Inslag av tävling är också vanligt förekommande, och skapar en ojämlikhet bland eleverna. Genom detta utsätts elevernas fysiska status för allmän åskådan och skapar en otrygghet bland ett stort antal elever. Det visar sig också finnas en skillnad i uppfattningen av ämnet bland de båda könen. Flickor uppger att de får sämre återkoppling än pojkar och att de tycker det är otydligt vad som faktiskt är grunden för ett betyg.

2.2 Tidigare forskning

Ämnet Idrott och Hälsa och polariseringen av elevers attityd gentemot det har varit intressant för forskare under en väldigt lång tid. Redan 1975 skrivs det om svagmotiverade elever och deras attityder i gymnastik (Setterlind, 1975). Studien gick då ut på att undersöka attityder hos elever med låg motivation för det dåvarande ämnet gymnastik. Man ville också ta reda på om det fanns en fysisk skillnad mellan de svagmotiverade och en kontrollgrupp. Resultaten av studien visar på att det finns skillnader mellan svagmotiverade och normal/högmotiverade elever. En generellt negativ inställning till skolan och gymnastik finns hos de svagmotiverade. Resultaten visar också på att de oftare upplever misslyckanden. De visar också på sämre fysiska resultat i tester och tenderar att vara mer överviktiga än kontrollgruppen (ibid.). Även om man kan ifrågasätta etiken i studien i utförandet av tester och mätningar av elevers vikt tillsammans med faktorn att ämnet har utvecklats avsevärt, både gällande innehåll och genom ett flertal namnbyten, verkar samma polarisering existera i dagens ämne.

Diskussionspunkten om stillasittande och vikten av att röra på sig betyder att Idrott och Hälsa-undervisningen återigen har fått stort fokus under de senaste åren. Kvaliteten på lektionerna har därför stor betydelse och innefattar inte bara de fysiska delarna utan också om hur inlärning går till. Kougioumtzis (2016) skriver med denna anledning om att elevers uppfattningar och upplevelser av undervisningen i Idrott och Hälsa därför spelar en stor roll. Uppfattningar och upplevelser hänger samman med attityder och motivation och hamnar under forskningsfältet beteendeforskning. Inom beteendeforskning är det bland annat intressant att få reda på hur och varför människor tar de beslut de tar. Forskningen tyder på att mänskliga beteenden och attityder inte är så komplicerade som man först har trott, eftersom människor tar beslut utifrån samma typer av ramar. Det är därför möjligt att förutse beteenden genom att analysera olika personers normer och värderingar (Fishbein & Ajzen, 2010).

Studier om beteenden och framförallt om elevers uppfattningar av ämnet Idrott och Hälsa har genom de senaste åren studerats genom främst två olika tillvägagångssätt. Det ena är motivationsforskning där teorin som dominerar forskningen är Self Determination Theory (Deci & Ryan, 2002). Den andra delen av fältet är attitydforskning, där Reasoned Action Approach (Fishbein & Ajzen, 2010) är den ledande teorin. Obrusnikova och Dillon (2012) menar dock att det finns en lucka i kunskaperna om elevers subjektiva syn på, och föreställningar om ämnet. På grund av den bristande kunskap som finns i attitydforskningen anses den här ingången vara ett tilltalande val för denna studie. Detta med anledning att med större möjlighet kunna fylla en kunskapslucka och göra ett bidrag till forskningen.

2.2.1 Attitydpåverkan

Tidigare kvantitativ forskning gjord på främst amerikanska highschool-elever visar några faktorer på attitydpåverkan, som kan räknas som övergripande. Faktorer från själva undervisningens struktur och innehåll visar sig ha betydelse för elevers attityder (Solmon & Carter, 1995; Carlson, 1995; Linda Rikard & Banville, 2006). Med detta menas att det var viktigt att ha en aktivitet som var underhållande för att ha en positiv attityd till ämnet samt att elevernas syn på lektionens form påverkade. Exempelvis genom att det ges tillräckligt med tid åt att lära sig aktiviteten i fråga. Vad som upplevdes som underhållande uppfattades olika, även om majoriteten föredrog bollspel och lagsport (Tannehill, Romar, O'Sullivan, England & Rosenberg, 1994).

Andra aspekter gällande attitydpåverkan rör elevernas upplevda färdighetsnivå och självkänsla. Lunde (2017) beskriver detta som en stor bidragande orsak till att både skolidrotten och föreningsidrotten tappar medlemmar och elever. Det går att se ett samband mellan elevens känsla av att lyckas med en färdighet eller en uppgift, med en positiv attityd (Ennis, 1996; Martinek, 1991; Portman, 1995). Detta går även att koppla samman med den tidigare nämnda faktorn om tillräcklig tid för att utföra uppgifter. I motsats till när elever klarar uppgifter blir de nedstämda när de misslyckas med detta, vilket i sin tur i flera fall leder till att elever undviker lektioner för att undvika negativa upplevelser (Tousignant & Siedentop, 1983). Elevers negativa upplevelser handlar heller inte bara om att bli uttittad och skrattad åt under lektioner. En stor del av tillfrågade elevers enkätsvar tyder också på en olustighet i att byta om inför andra innan och efter lektionerna i omklädningsrummet (Couturier, Chepko & Coughlin, 2007).

Omgivningen utanför skolan har även det tidigare visat sig vara en bidragande orsak till bristande motivation eller attityd (Lunde, 2017). Här menas att elevers föräldrar och vänner har en stor betydelse och kan agera som förebilder i att själva röra på sig och få det att verka som en självklarhet att göra det. Men även ett generellt stöd för eleven visar sig vara en stark faktor till att eleven faktiskt vill delta i Idrott och Hälsa.

Ytterligare faktorer som berör elevers attityd mot ämnet hänger samman med genusfrågan som genomsyrar de flesta aspekter av ämnet. Tydligast var faktorn av föredragna aktiviteter under lektionerna där pojkars intressen framhävs i undervisningen med en dominans av lagsport, bollspel och tävling jämfört med flickors generellt sett mer föredragna estetiska lektionsinslag (Bibik, Goodwin & Omega-Smith, 2007; Woodson-Smith, Dorwart & Linder, 2015; Barney & Deutsch, 2009; Couturier et al., 2007; Zeng, Hipscher & Leung, 2011).

2.3 Teoretiskt ramverk

De absolut flesta av teorierna och modellerna som används inom beteendeforskning har testats genom kvantitativa studier. Kvantitativa studier utgår oftast från ett frågeformulär som insamlingsverktyg av data. Dessa olika frågeformulär är uppbyggda på olika skalor. En av de mest frekventa skalorna är den så kallade Likert-skalan. Den kan beskrivas som en skala som är mitt emellan andra mer komplicerade skalor och de med enkla frågor (Patriksson, 1984).

I denna studie kommer teorin *the Reasoned Action Approach* att användas (RAA). Det är en teori som genom åren utvecklats i tre steg. I följande stycke kommer den och dess föregångare att förklaras mer ingående i kronologisk ordning.

2.3.1 Theory of Reasoned Action

Theory of reasoned action (TRA) är den ursprungliga modellen för att planlägga ett beteende (Fishbein & Ajzen, 1975; Ajzen & Fishbein, 1980 refererade i Madden, Ellen, & Ajzen, 2007). Modellen förklarar ett beteende utifrån grunderna av en persons attityd mot själva beteendet och sociala normer gällande beteendet, även kallade *behavioral beliefs* eller *beteendeföreställningar* och *subjective normative beliefs* eller *subjektiva normföreställningar*.

Beteendeföreställningar innebär en slags utvärdering av de positiva kontra negativa konsekvenserna ett beteende för med sig. Är det övervägande positiva konsekvenser kommer attityden för beteendet att vara positiv. Subjektiva normföreställningar innebär en upplevelse av att beteendet accepteras eller uppmuntras av de sociala normer som existerar i personens närhet.

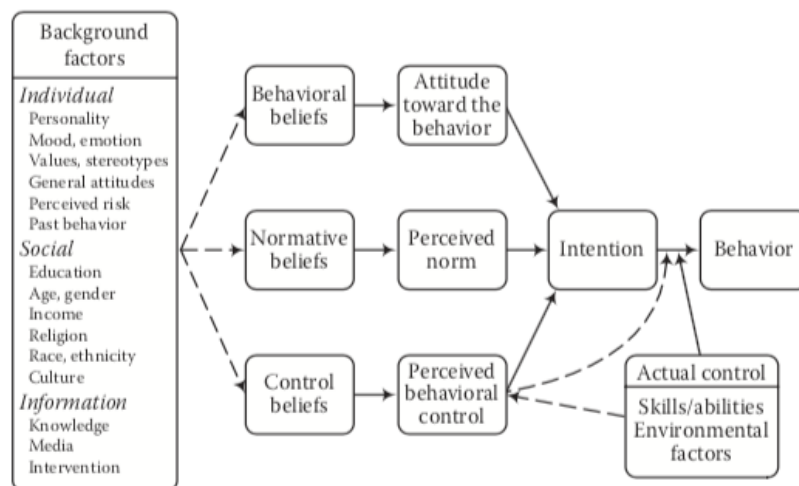
2.3.2 Theory of Planned Behaviour

The theory of planned behavior (TPB) (Ajzen, 1985 refererad i Madden et al., 2007) är en utvecklad variant av TRA-modellen som nämnts ovan. I TPB tillkommer en faktor som innebär att personen i fråga upplever en kontroll över utförandet av det specifika beteendet. Detta kallar Ajzen (1985) för *percieved controll* och kan förklaras genom att ju fler tillfällen, möjligheter och resurser som underlättar beteendet, desto större blir känslan av kontroll av att utföra det.

2.3.3 The Reasoned Action Approach

The Reasoned Action Approach, eller RAA, är den senaste utvecklingen av teorin om beteenden och är en påbyggnad av TPB. RAA beskrivs i vissa sammanhang som ett samlingsnamn för attitydsforskning och man menar att det i samlingen ingår flera liknande modeller till exempel Banduras Socialkognitiva teori (1997). Däremot används och beskrivs RAA ändå som en modell i flera studier och därför kommer denna studie att använda RAA som analysverktyg.

I RAA (se figur 1) påverkas ett beteende av en rad faktorer. Jag ska i följande stycken försöka förtydliga dem.

Figur 1. The Reasoned Action Approach (RAA, Fishbein & Ajzen, 2010)

Bakgrundsfaktorer

Varje människa har sina egna påverkande bakgrundsfaktorer som kommit fram genom uppväxt, socialt umgänge, utbildning och kultur. Fishbein och Ajzen (2010) delar in bakgrundsfaktorerna i tre delar, individuell, social och information.

Ur bakgrundsfaktorerna bildas de tre föreställningarna om beteende, normer och kontroll. De här tre föreställningarna är vad som lägger grunden för ett beteende.

Beteendeföreställningar och Attityd gentemot beteendet

Beteendeföreställningarna är vad en person upplever är positiva och negativa aspekter av ett beteende. Här vägs faktorer som gynnsamma eller mindre gynnsamma konsekvenser samman med upplevelser av positiva erfarenheter in. Tillsammans utvärderas detta och formar vad man kan kalla för en individs attityd mot beteendet (Fishbein och Ajzen, 2010). Upplever personen att de positiva delarna väger tyngre än de potentiellt negativa är chansen stor att attityden går över till en avsikt att genomföra beteendet.

Normativa föreställningar och Upplevda normer

Man bildar sina värderingar och föreställningar beroende på hur betydelsefulla personer i ens närhet känner inför en viss sak eller beteende (Fishbein & Ajzen, 2010).

Detta är bland annat en del som skiljer RAA från andra teorier. De subjektiva normföreställningar som nämnts i tidigare teorier har delats upp och utvecklats till injunktiva och deskriptiva normföreställningar. Injunktiva normer innebär det som upplevs vara betydelsefulla personers åsikter om ens eventuella beteende. Deskriptiva normer innebär istället vad som upplevs i frågan om hur personer i ens närhet själva skulle göra. Tillsammans bildar de båda normföreställningarna samlingstermen *percieved norms* eller upplevda normer (Fishbein & Ajzen, 2010). De upplevda normerna kan förklaras som ett socialt tryck som påverkar ens attityd till att utföra ett särskilt beteende.

Kontrollföreställningar och Upplevd känsla av kontroll

Föreställningarna om kontroll grundas i personliga förutsättningar och andra förutsättningar i miljön runt omkring som underlättar eller förhindrar beteendet. De här föreställningarna mynnar ut i en upplevs känsla av kontroll eller en känsla av att själv klara av att utföra ett beteende, även kallat *Self-efficacy*. Upplevs det vara mer faktorer som underlättar beteendet än som förhindrar eller hämmar beteendet ökar avsikten att utföra beteendet (Fishbein & Ajzen, 2010).

Avsikt

Tillsammans bildar de ovan beskrivna faktorerna en avsikt, eller en slags beredskap att utföra ett beteende (Fishbein & Ajzen, 2010). Ju mer gynnsamma förhållanden i faktorerna desto större är chansen att avsikten är att utföra beteendet. Detta behöver dock inte betyda att beteendet utförs.

Faktisk kontroll

En avsikt att göra något räcker inte för att utföra ett beteende. Det kräver också att man har en faktisk kontroll över utförandet. Den faktiska kontrollen en person har är över att utföra ett beteende skiljer sig åt den upplevda kontrollen. Detta kan innebära reella färdigheter eller miljöer som tillåter beteendet i fråga (Fishbein & Ajzen, 2010).

Sammanfattning

Förenklat och kortfattat kan detta beskrivas genom att en person utför ett beteende om de har för avsikt att göra det. Avsikten baserat på ens föreställningar om normer, beteende och kontroll. Därtill krävs en faktisk förmåga att klara av att utföra det och att det inte finns några hinder i omgivningen.

3 Metod

3.1 Design

Studien kan beskrivas som en kvalitativ tvärsnittsstudie där insamlingsmaterialet sker under en specifik tidpunkt (Bryman, 2011). Valet av en kvalitativ studiedesign med intervju som metod grundades i en önskan av att få en insikt i något mer än statistik. Att gå in på djupet och ställa ingående frågor som leder till att få reda på erfarenheter, känslor och tankar är en av intervjumetodens styrkor och ett kvalitativt tillvägagångssätt har genom detta förutsättningar att nå djupare än en kvantitativ sådan (Dalen, 2015; Denscombe, 2016). Insamlingen av data består av sex stycken semistrukturerade intervjuer uppstyrda utifrån samtalsteman av gymnasieelever. Intervjuernas resultat analyseras med hjälp av den teoretiska modellen the Reasoned Action Approach, vilket är en modell som analyserar förekomsten av ett beteende (Fishbein & Ajzen, 2010).

3.2 Studiens trovärdighet

I forskningssammanhang stöter man ofta på begreppen reliabilitet och validitet. Reliabilitet inom forskning kan beskrivas som en tillförlitlighet och att det ska gå att kontrollera resultaten av studien. Validitet är att det som mäts är relevant för studiens syfte (Dalen, 2015). Inom kvalitativ forskning fungerar inte begreppen på samma sätt som i kvantitativ forskning. Detta på grund av skiftande omständigheter i enskilda deltagare och omständigheter kring intervjusituationen. Det är däremot viktigt att efterfölja samma principer och att ha en transparens i hur forskningen går till, med en noggrann beskrivning av alla delar i studien (ibid.). Istället för validitet och reliabilitet inom kvalitativ forskning används istället begreppet trovärdighet (Bryman, 2008; Dalen, 2015). En trovärdighet inom den här studien och uppsatsen kommer att nås genom transparens, noggrann dokumentation och beskrivning över allt som påverkar resultatet. Detta för att säkerställa att resultaten inte kontamineras av författarens eventuella subjektiva åsikter.

3.3 Urval

Studiens urval bestod av sex deltagare, fyra kvinnliga och två manliga. Samtliga gick i årskurs 1 på gymnasiet i centrala delar av Göteborg. Hälften av deltagarna var ifrån en friskola och den andra hälften från en kommunal skola. Deltagarna gick alla i olika klasser men eleverna på den kommunala skolan hade samma lärare, likaså med eleverna på friskolan.

Deltagare 1: flicka från Majorna. Kommunal skola.

Deltagare 2: flicka från Majorna. Kommunal skola.

Deltagare 3: flicka från i Landvetter. Friskola.

Deltagare 4: flicka från Hisingen. Friskola.

Deltagare 5: pojke från Biskopsgården. Friskola.

Deltagare 6: pojke från Centrala Göteborg. Kommunal skola.

3.4 Intervjuguide

Målet med intervjun var att både identifiera inspelande faktorer för elevers grad av deltagande i Idrott och Hälsa och sedan utforska dessa ytterligare. För att kunna göra detta ansågs det nödvändigt att använda sig av en semistrukturerad intervjustrategi. Detta innebär att intervjun

är strukturerad utifrån teman snarare än specifika frågor. Det ger också chansen för deltagaren i studien att lyfta fram saker som den känner är viktigt och inte vara alltför styrd av specifika frågor (Dalen, 2015; Bryman, 2011). I användandet av en semistrukturerad intervjuguide (se 3.4.1 - 3.4.5) är det viktigt är uppmuntra deltagarna att tala fritt och att de inte känner sig begränsade av frågeställningen (Dalen, 2015). Med detta i åtanke består intervjuguiden av öppna frågor, ofta med en önskan om att deltagarna ska berätta om sin upplevelse eller erfarenhet av något.

Genom tidigare forskning gavs inspiration för vad relevanta samtalsteman kunde vara. RAA modellen (Fishbein & Ajzen, 2010) var genom sin kartläggning av ett beteende ett optimalt ramverk och användes som en grundläggande bas för utarbetandet av samtalens teman. De teman som här nedan beskrivs utförligt användes som en intervjuguide. Istället för specifika frågor användes dessa teman istället som diskussionspunkter och stöd genom alla intervjuer, med motiveringen att hålla intervjuerna semi-strukturerade.

3.4.1 Bakgrund

Det är enligt Dalen (2015) inte optimalt att börja intervjuer med stora svåra frågor som ska ge snabba direkta svar på det studien efterfrågar. På grund av detta ansågs det vara viktigt att göra deltagarna så bekväma som möjligt i situationen så tidigt som möjligt i intervjun. Det var intressant för studien att ta reda på deltagarnas bakgrund. Det blev därför det första temat i intervjuguiden. Bakgrundsfrågorna gör det möjligt att få reda på var deltagaren kommer ifrån, vilka intressen som finns, vilka föräldrar den har, vad föräldrarna har för bakgrund och arbete. Detta var intressant för att få reda på hur deltagarnas olika föreställningar bildas (Fishbein & Ajzen, 2010) och vad som får mest betydelse. Detta anses också vara en lagom utmanande start på intervjun, deltagaren blir inte ställd mot väggen med en svår fråga utan får chansen att berätta om det en själv anser vara av betydelse, vilket Dalen (2015) förespråkar. Dessutom möjliggör den här typen av frågor anknytningar till senare samtalsämnen.

3.4.2 Skola

Nästa tema i intervjuguiden blev åsikter om skolan generellt. Genom detta går det att koppla ihop den generella attityden för skola med olika bakgrundsfaktorer. Samtalen blir här främst inriktade på hur viktigt eleven känner att skolan är, vad detta beror på, vilka ämnen som är viktigast och varför. Även föräldrar och vänners åsikter om samma sak kommer in i detta tema.

3.4.3 Ämnet Idrott och Hälsa

Vidare inriktning av intervjun blir mer specifikt mot ämnet Idrott & Hälsa. Där tanken är att deltagarna får prata om liknande frågor som tidigare ställts om den generella skolattityden, men nu mer specifikt inriktat mot ämnet Idrott och Hälsa. Här blir problemet mer precist och inriktningar blir på vad upplevelsen har varit hittills på gymnasiet och om det skiljer sig från grundskolan. Vilka aktiviteter som dominerar lektionerna, vad som föredras och hur ämnet sett ut om deltagarna själva fick bestämma innehåll. Även upplevelsen av den egna prestationsgraden vävs in i samtalet och om ens vänner i klassen har liknande upplevelser som deltagarna själva.

3.4.4 Klassklimat

Genom övergången av upplevelsen av ämnet och elevers vänners uppfattningar går det smidigt att gå över till en samtalspunkt om klimatet i klassen och hur man tillåts att lyckas

eller misslyckas med uppgifter. Även här är det intressant att få med skillnader i gymnasieskola och grundskola.

3.4.5 Deltagande

Den sista samtalspunkten blir deltagande i idrottsundervisning. Detta är beteendet som studien är ute efter att ta reda på, i vilken grad deltagarna deltar i undervisningen och vad det beror på. Här har deltagarna fått samtala i en bra stund och är bekväma i situationen och förhoppningen är att de öppnar upp sig under sista frågorna. Här är samtalsämnet om deltagarna skolkar eller i hur stor utsträckning de deltar eller inte deltar i skolan generellt och i ämnet Idrott & Hälsa specifikt. Målet är att försöka få fram definitiva anledningar, om det är planerat att inte delta eller om det händer spontant. Intressant är även vad som deltagarna upplever händer om man inte deltar på lektionen och vilka konsekvenser det får.

3.5 Genomförande

Undersökningen skedde genom samtalsintervjuer där intervjuerna spelades in med en intervjuapplikation på en mobiltelefon. Intervjuerna var mellan 20 och 27 minuter långa och skedde i samband med deltagarnas lektioner. På grund av detta fick intervjuerna ske på en passande plats som valdes för varje tillfälle. Intervjuer som kräver ljudinspelning kräver en eftertanke kring en del olika faktorer. Akustiken i rummet måste vara tillräckligt bra för ljudupptagning, det bör dessutom vara avskilt för att undvika störande moment och avbrott. Deltagaren som intervjuas behöver också känna sig bekväm på platsen den sitter (Denscombe, 2016). Under fyra av intervjuerna gick det bra att låna idrottslärares kontor där intervjun kunde ske i avskildhet och utan störande moment. Under resterande två intervjuer var lektionen utomhus och då fick lämplig plats bli en parkbänk någorlunda avskilt från andra människor, men också från yttre omständigheter så som vind och trafikljud. Under de intervjuerna blev det ännu viktigare att göra ett test av ljudinspelningen. Dalen (2015) skriver om att intryck man som intervjuare får under intervjun är viktigt för innehållets skull, exempelvis ansiktsuttryck och gester. Därför fördes under intervjuerna anteckningar som under den senare transkriberingen skulle ge hjälp om delar av samtalen visade sig vara svårförståeliga.

3.6 Metodologiska överväganden

3.6.1 Intervjuer

Studien är en så kallad tvärsnittsstudie där insamlingsmaterialet har inhämtats under en specifik tidpunkt (Bryman, 2011). Det ansågs av författaren att flera intervjuer med deltagarna under andra tidpunkter inte hade gett någon skillnad i svaren. Valet av en kvalitativ studie grundade sig i en önskan att få en djupare kunskap över ett forskningsfält som främst forskats på genom ett kvantitativt förhållningssätt (Obrusnikova & Dillon, 2012). Att nå elevers subjektiva upplevelser och föreställningar ansågs effektivare genom intervjuer då frågor som ställs kan justeras och anpassas efter deltagarnas svar. Detta gör intervjuer något mer fria och svårtolkade, vilket kan ses som en svårighet när resultat ska tas fram. Det tar också lång tid att genomföra intervjuer och senare att transkribera dem. En kvantitativ studie hade säkerligen nått en större deltagarskara och därför kunnat få fram ett mer generaliserbart resultat. Detta övervägdes, men behovet att få fram subjektiva åsikter, upplevelser och föreställningar vägde tyngre för att svara på studiens syfte och frågeställningar. Dalen (2015) beskriver olika typer av intervjuer där en strikt kontrollerad intervju är styrd av en intervjuguide med uppställda frågor likt en enkät. En annan form av intervju kallas *semi-strukturerad* och är mer av ett

samtal där intervjuaren ställer öppna frågor utifrån olika teman (Dalen, 2015). Eftersom studiens syfte är att både identifiera och utforska deltagarnas olika upplevelser och föreställningar ansågs det vara nödvändigt att använda den senare av de båda då den ger större frihet och flexibilitet under själva intervjun.

3.6.2 Urval

Resultat av flera forskningsstudier visar att intresset för ämnet sjunker när eleverna når högstadieålder och framåt (Mercier, Donovan, Gibbone & Rozga, 2017; Barney & Christenson, 2012; Subramaniam & Silverman 2007; Woodson-Smith, Dorwart & Linder, 2015). Med detta i åtanke var det nödvändigt för studien att målgruppen hamnade inom rätt åldersspann. Med förutsättningen att Idrott och Hälsa vanligtvis endast läses i årskurs 1 på gymnasiet landade beslutet i att välja ut elever i just denna årskurs. Tidigare nämnda studier (ibid.) visar också att det finns en skillnad i attityder mellan könen. På grund av detta var det gynnsamt för studien att få med både kvinnliga och manliga deltagare. Urvalet kan därför beskrivas som ett subjektivt urval där deltagarna för studien blivit handplockade utifrån sina egenskaper (Denscombe, 2016). I detta fall var de, för studien, relevanta egenskaperna som efterfrågades att vara en elev i årskurs 1 som läste ämnet Idrott och Hälsa.

Genom redan etablerade kontakter bland idrottslärare erbjöds tillgång till observation av lektioner under ett antal veckor. Under lektionernas gång gavs också möjlighet till samtal med av någon anledning icke deltagande elever. Detta fungerade som en slags pilotstudie där informella korta samtal med elever genomfördes. Efter ett flertal samtal valdes sex stycken deltagare ut. Bland dessa elever uppgav tre elever att det hände att de satt vid sidan av. Övriga tre elever menade att de normalt sett brukar vara deltagande men var förkylda för tillfället. Det som efterfrågades var en blandning av elever gällande kön, idrottsbakgrund och gymnasieprogram. En efterfrågan av en olikhet bland deltagarna föredrogs för att utesluta intervjuer av elever med precis samma erfarenheter. Det var också viktigt för studien att alla elever inte hade samma lärare, då detta kunde påverka erfarenheterna för mycket.

Majoriteten av icke-deltagande elever på lektionerna var av kvinnligt kön. Därför blev urvalet inte helt 50-50 fördelat ur den aspekten med hälften pojkar och hälften flickor. Däremot tycktes denna snedfördelning, efter en handfull observationer på ett par lektioner, stämma överens med hur deltagandet faktiskt såg ut bland eleverna. Urvalet i studien ansågs på grund av dessa omständigheter vara en genuin representation över hur lektionerna faktiskt ser ut och ses därför som mer korrekt fördelat än att ha en jämfördelning mellan könen.

Deltagarna i studien kom från olika klasser från två olika skolor. Däremot hade klasserna endast två olika lärare i Idrott och Hälsa, en för eleverna på friskolan och en för eleverna i den kommunala. Göteborgs innerstadsskolor har ofta endast en idrottslärare, och trots att den kommunala skolan hade fler att välja mellan fick tidsbristen för studien fälla avgörandet. Valet föll därför på den båda lärare där kontakt redan etablerats.

3.6.3 Databearbetning och analys

Intervjuerna blev efter genomförande genomlyssnade och deltagarnas svar transkriberades ordagrant tillsammans med fältanteckningarna som fördes på plats under intervjun. För att underlätta för analysen lyssnades de om och omarbetades till en mer läsvänlig text. Däremot sparades en del talspråk för att skapa en genuin känsla i läsningen av språket deltagarna använde sig av. Transkriberingen skedde snabbt efter intervjuerna för att hålla informationen från intervjun färsk i minnet, vilket underlättar en större förståelse för vad som sagts (Patel &

Davidson, 2011). Efter transkriberingen sammanfattades deltagarnas svar i ett ordbehandlingsdokument. Detta för att få det insamlade materialet mer läs- och analysvänligt. Av samma anledning påbörjades en analys av intervjuinnehållet så fort det blivit transkriberat. Här menar Patel och Davidsson (2011) att en snabbt igångsatt analys kan ge idéer för vilken riktning man tar sig vidare, och ju längre ifrån tidpunkten för intervjun desto svårare blir det att förhålla sig till resultaten. De olika temana från intervjuguiden var grundade på RAA-teorin och på grund av detta var det möjligt att para ihop samtalets olika teman med respektive faktor i teorin. Eftersom kategorierna som användes i analysen var förutbestämda och grundade i RAA-teorin kan analysen beskrivas som en *riktad innehållsanalys* där innehållet analyseras genom utifrån olika redan färdigställda kategorier (Graneheim, Lindgren, & Lundman, 2017; Denscombe, 2016). Genom att använda sig av den här typen av mer deduktiv slutledning och en redan befintlig teori görs det möjligt att gå vidare och ytterligare utveckla teorin som använts. Den här typen av forskning medför alltid en risk för partiskhet genom att forskaren medför sin subjektiva åsikt i de slutgiltiga resultaten. Detta gavs en noggrann eftertanke men slutligen var det möjligheten att kunna styrka RAA-teorin på ett kvalitativt tillvägagångssätt som vägde tyngst. När deltagarnas olika svar hade samlats in kvarstod problemet i hur det hela skulle presenteras. Innan det färdiga resultatet stod klart sammanställdes materialet på olika sätt. Ett beslut att hålla det skrivna materialet läsvänligt togs och därmed kom inte deltagarnas samtliga svar med i resultatet, men däremot en noggrann sammanfattning av det viktigaste tillsammans med utvalda citat som ger stöd åt de slutsatser som dras från resultaten (Patel & Davidson, 2011).

3.7 Etiska överväganden

De etiska överväganden jag gör är enligt vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002; Patel & Davidson, 2011). Principerna består av *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Detta innebär att jag i förberedelse för intervjun kommer att förklara för deltagarna om vad för studie de kommer att vara en del utav. De får reda på att deras medverkan är frivillig och att de kan avbryta sitt deltagande vid valfritt tillfälle. De forskningsetiska principerna innebär också att uppgifterna jag har endast kommer att användas i syftet för studien, de kommer att förvaras på ett säkert sätt och raderas så fort studien är klar. Inga namn eller andra uppgifter som riskerar att direkt kunna spåra deltagarnas identitet kommer att vara relevant för min studie. Deltagarna i studien kommer istället att bli benämnda som ett nummer.

På grund av deltagarnas unga ålder ansågs det vara nödvändigt att ta kontakt med aktuella lärare för att meddela dem om att intervjuer skulle genomföras. Den unga åldern på deltagarna skapade också en problematik i hur intervjun kunde uppfattas av dem. I intervjusituationer är det lätt att barn känner att det finns korrekta svar som önskas av intervjuaren (Dalen, 2015). Detta innebär att svaren inte nödvändigtvis är ärliga utan besvaras genom en uppfattning av vad som är "rätt" svar. Av denna anledning var det under intervjun viktigt att förtydliga syftet och strukturen på intervjun och förmedla en slags metakunskap över vad som skulle behandlas (Dalen, 2015). Även om deltagarna i studien var unga vuxna snarare än barn ansågs det ändå vara viktigt att ha detta i åtanke och vara tydlig.

4 Resultat

Resultaten kommer att presenteras genom en sammanställning av deltagarnas bakgrund, med syfte att få en större överblick över deltagarna. Därefter kommer en sammanfattning av likheter och skillnader i deltagarnas svar, samt hur dessa svar kan kopplas till RAA. För att förtydliga vad materialet analyseras utifrån kommer en kort sammanfattning över de olika faktorerna finnas under varje rubrik.

4.1 Sammanfattning av deltagare

Deltagare nummer 1 kommer ifrån en delvis välutbildad familj, där pappan har studerat på universitet. Föräldrarna placeras högt på en skala gällande socioekonomisk status. De prioriterar skolan högt och uppges också ha ett strikt förhållningssätt till dotterns skolgång vilket har inneburit att skolk inte kunnat förekomma för deltagaren. Trots, eller på grund av föräldrarnas inställning till skolan har även deltagaren en positiv inställning för skolan och trivs bra. Föräldrarna har även en aktiv livsstil och tränar regelbundet. Deltagaren har idrottat inom flera olika grenar under sin uppväxt, troligen genom föräldrarnas påverkan. Aktiviteterna har dock minskat med gymnasietidens inträde och begränsas numera till skogspromenader.

Deltagare nummer två är även hon dotter till välutbildade föräldrar. Hon har en tidigare bakgrund inom flera olika idrotter som avslutats nyligen under gymnasietiden. Hon tycker att skolan är viktig, och har ett särskilt intresse i samhällskunskap där hon får lära sig att tänka kritiskt. Detta hänger ihop med hennes politiska intresse där hon tycker om att argumentera om speciellt klass- och jämställdhetsfrågor.

Deltagare nummer tre är enda barnet till högt utbildade föräldrar. Föräldrarna reser mycket och intresset har smittat av sig på dottern som värderar engelska som skolämne högst. Detta med anledningen av att kunna kommunicera med människor under resor. Skolan i övrigt beskrivs som viktig men att det finns en bristande motivation. Föräldrarnas fysiska aktivitet begränsas till vandringar. Deltagaren har trots detta ett intresse av att träna på gym, utöver det har hon haft en bakgrund i volleyboll som avslutades när en mer seriös satsning behövdes göras.

Deltagare 4 är från en förort till Göteborg med en generellt låg socioekonomisk status. Hon bor tillsammans med sina syskon och en ensamstående mamma, invandrad från Chile. Mamman har ingen hög utbildning men tycker att skolan är väldigt viktig och pressar sin dotter att nå högre än hon själv har gjort. Dans av olika sorter är en stor del av familjen och detta har smittat av sig på deltagare 4. Hon är en person som har svårt att sitta still, ett symptom av hennes koncentrationssvårigheter uppges hon själv.

Deltagare nummer 5 är en pojke från Serbien, numera bosatt med sina föräldrar i en förort med låg socioekonomisk status på Hisingen i Göteborg. Hans föräldrar har ingen högre utbildning och tycker att sonens utbildning är bra men att jobb och att tjäna pengar är viktigare. Detta har smittat av sig på deltagaren som har samma inställning till jobb och tycker att skolan i många avseenden är onödig. Han har tidigare spelat fotboll i klubb men har nyligen slutat och spelar numera bara med kompisar.

Den sista deltagaren är en kille från innerstaden av Göteborg. Han kommer från en högt utbildad familj som värderar prestation högt. Han tränar ihop med sin pappa med anledning

att bli den bästa versionen av sig själv, både fysiskt och intellektuellt. Denna inställning verkar komma från pappan själv. Detta förhållningssätt verkar forma hela hans karaktär och det som betyder något är att ta sig framåt, till högre studier och ytterligare prestation.

4.2 Analys: Bakgrund

Bakgrundsfaktorer har rollen som grund i en persons föreställningar av ett beteende (Fishbein & Ajzen, 2010) och genom att se till förutsättningar i personens bakgrund är det möjligt att se möjliga utfall av beteenden. Det är viktigt att studera deltagarnas bakgrund just för att se hur ett beteende formas, och vad som formar det.

Ett mönster som uppenbarar sig i analysen av resultaten är hur stor inverkan elevernas föräldrar har i deltagarnas delaktighet i skolan. Notiser om frånvaro, höga förhoppningar, stor press och en strikt uppfostran har i fyra fall gjort att deltagarna i studien påverkats i någon grad av att delta i stor utsträckning, trots flera fall av missnöjdhet med ämnet. Den socioekonomiska faktorn var inte utmärkande då de elever som kom från socialt utsatta delar av staden skiljde sig åt helt i hur de upplevde skolk och icke-deltagande. Här nedan kommer ett citat från deltagare 4 som kommer från en bakgrund av låg socio-ekonomisk status där hon beskriver pressen från sin mamma om att sköta sig i skolan.

Asså hon tycker det är jätteviktigt. Hon tjar som f*n. Men asså jag förstår vad hon menar. Hon säger att hon vill att jag ska få bättre förutsättningar än vad hon hade, så jag köper att hon tjar.

Detta visar på att föräldern, trots egen bristande utbildning, tycker att skolan är viktig. Den här typen av stöd eller press är något som verkar ha stor inverkan på deltagaren. De två fall där föräldrarna inte stöttade lika stort var även de som skiljde mest åt i socio-ekonomisk status. Deltagare 3 kom från en välsituerad, välutbildad familj och skolkade inte särskilt mycket, men var ofta icke-delaktig under lektionen. Deltagare 5 kom från en utsatt förort till Göteborg och hade trots ett stort idrottsintresse stora problem med närvaro, även om de doldes genom sjukanmälningar som sköttes och stöttades av föräldrarna.

En annan faktor som spelar in är idrottsbakgrunden, aktivt idrottande deltagare visade också en hög motivation att delta i undervisningen. Detta under förutsättning att det var ”rätt” sorts idrott de höll på med. Fanns det hos deltagaren en bakgrund av någon typ av bollspelande, särskilt fotboll, gynnades denne i undervisningen då denna typ av aktivitet förekom överlagset oftast.

4.3 Analys: Normer

Med *normer* menas en persons uppfattningar för vad som känns normalt inför ett beteende, i det här fallet icke-deltagande. Fishbein och Ajzen (2010) menar att normalitet är något som styr människor in i vissa beteenden. Uppfattas det för en deltagare i studien att det är vanligt förekommande att inte delta på lektionerna är detta en bidragande orsak att hen inte heller kommer att delta.

Ett tema som dök upp i samtliga intervjuer var det om klimatet i klassen. Fem av sex deltagare beskrev grupperingar i klassen och att en rädsla för att göra fel och en osäkerhet i att delta i aktiviteter var en konsekvens av detta. Det visade sig också att lektionerna i Idrott och Hälsa hade en tendens att bli stökiga och underbläste ett beteende av hets och kränkningar mellan elever. Detta i sin tur grundade sig i aktiviteterna som präglade undervisningen. Samtliga deltagare upplevde att bollspel generellt var den överlagset största aktiviteten som

fyllde ämnestimmarna. Fotboll var det absolut vanligaste bollspelet och fungerade också som en slags vattendelare bland deltagarna, där alla hade en åsikt om aktiviteten. Endast två av deltagarna kände sig bekväma i sporten som hängde ihop med tidigare utövande på fritiden. Här nedan kommer ett citat från deltagare 4 som inte är nöjd med det dominerande innehållet av fotboll på lektionerna.

... dom flesta har spelat fotboll i hela sitt liv så är det ju inte direkt att vi får lära oss grunderna, det blir mest spel. Det blir så ruffigt. ... Man hade ju velat lära sig något innan. Dom som är bra redan innan blir ju bra och dom som är dåliga blir dåliga.

Hon förklarar sin upplevelse av fotboll i undervisningen och känslan av att inte räkna till som uppstår när spelsituationer sätts igång och det skiljer sig i färdighetsförmågor bland elever.

Tre av deltagarna upplever det hårda klimatet under idrottslektionerna som något normalt och något som präglar idrottande och klimatet i idrottsvärlden. Deltagare nummer 6 beskriver här sin syn på det hårda klimatet.

Det förekommer såklart vissa frustrationsmoment så då får man hålla sig undan. Men frustration finns väl i alla ämnen på olika sätt.

Klassklimatet är som citatet ovan beskriver något normaliserat inom ämnet. Frustrationsmomenten i fråga handlar om att elever på en hög färdighetsnivå kränker och nedvärderar de på en lägre färdighetsnivå. Detta jämföras med andra ämnen där andra frustrationsmoment, särpräglade för det ämnet, uppges förekomma. Som en konsekvens av det hårda klimatet som samtliga deltagare nämner har det även bildats en norm i flera av klasserna av att sitta vid sidan av lektionerna. Deltagare nummer 3 berättade att det inte sällan kunde vara upp till 10 personer vid sidan av lektionen. Normen av icke-deltagande kan med enkelhet kopplas ihop med de tidigare beskrivna kränkningarna och är en direkt följd av att inte känna sig bekväm i undervisningen.

En annan mer utstickande norm som noterades och som är värd att nämna var den inom vänkretsen till deltagare nummer 2 där en definition av icke-idrottare fanns. Trots en tidigare idrottsbakgrund påverkades hon av sin vänkrets till att avstå från fysiska aktiviteter genom ett slags grupptrösk och en önskan att tillhöra något.

4.4 Analys: Attityd för ett beteende

Attityd för ett beteende kan förklaras genom att genomförandet av ett specifikt beteende har sin grund i hur en person uppfattar beteendet i fråga (Fishbein & Ajzen, 2010). Vad finns att gynnas och vad förloras i detta fall av att inte delta i undervisningen? För att förstå detta behöver vi veta vad uppfattningen av ämnet är.

Återigen handlar mycket av samtalen med deltagarna om innehållet på lektionerna samt strukturen av dem. Innehållet av lektionerna domineras av bollsporter och fotboll är den mest förekommande. Det är en typ av aktivitet som i spelsituationer ställer höga krav på utövarna i form av fysik och teknik. Det verkar som att de flesta deltagare inte är nöjda med sättet bollsporterna utövas på heller. Flera deltagare beskriver att det inte ges tid för en grundlig teknikinläring utan att man slängs rätt in i spelsituationer. Här nedan beskriver deltagare 2 hur hon upplever undervisningen.

Man får ju aldrig visa det man är bra på. Jag är lite osäker när alla kollar på en och om man gör saker man inte är bra på då gör jag hellre inte det. Typ om man ska passa en person i handboll eller

nåt sånt och alla kollar på en. Det märks ju verkligen om man gör fel då liksom.

Citatet belyser problemet med här bristen på variation i undervisningen. Det är ett av flera exempel som visar på att flertalet elever hellre inte deltar alls än att utsätta sig för situationer där det finns möjlighet att misslyckas. Vidare kommer ett citat från deltagare nummer 6 som beskriver spelsituationer i undervisningen av fotboll.

... man kan bli helt överkörd. Man blir också förnedrad och klankad på om man inte kan fotboll. Vilket har hänt mig. Det är inte kul.

Tillsammans ger de båda citaten en bra bild över hur majoriteten av deltagarna känner inför innehållet och strukturen av ämnet.

De positiva upplevelserna av ämnet är egentligen samma som upplevs som negativa av andra deltagare. Deltagare nummer 4 och nummer 5 är båda mycket positiva till ämnet och tycker mycket om de praktiska delarna. Deltagare 4 har koncentrationssvårigheter och har därför svårt att sitta stilla och lyssna på teoretiska genomgångar. Genom en praktisk undervisning menar hon att hon kan visa sina kvalitéer och få prestera, vilket också hänger ihop med hennes fortfarande aktiva idrottande på fritiden. Deltagare nummer 5 är den av deltagarna som till och med önskade ännu mer fotboll på undervisningen. Som tidigare aktiv fotbollsspelare kände även han att han kunde prestera under den här typen av undervisning.

Andra saker som går att urskilja är deltagarnas uppfattning av hur viktigt ämnet är. Det upplevs i många fall vara något viktigt, för att det är viktigt att röra på sig. Däremot finns det en osäkerhet i vad som faktiskt är syftet med ämnet och vad man ska lära sig. De som inte tyckte ämnet var särskilt viktigt menade bland annat att det är underhållande, åtminstone teoretiskt, att springa runt och spela boll men att det inte fanns ett kunskapsvärde i ämnet. De båda åsikterna hänger ihop och betyder i hög grad att vetskapen om vad som faktiskt ska läras in under året inte finns bland deltagarna och det som styr ens attityd blir tidigare meriter av idrottande på fritiden.

4.5 Analys: Kontroll

Den *upplevda kontrollen* över ett beteende är en faktor som menas förklara i vilken grad en person upplever sig kunna utföra ett beteende. Om ett beteende kan utföras och vilka begränsningar och möjligheter som finns för att utföra det. Föreställningen av kontroll samt den faktiska kontrollen över ett särskilt beteende är därför stora bidragande orsaker till vad som leder fram till ett beteende (Fishbein & Ajzen, 2010). I detta fall handlar det om vilka möjligheter och svårigheter det finns för deltagarna att inte delta på lektionerna.

Näst intill samtliga deltagare var medvetet icke-deltagande eller icke-närvarande under delar av undervisningen. Det uppenbarar sig att det även för deltagarnas olika lärare har uppstått en normalisering av att elever sitter vid sidan av lektionen. På grund av att det blivit så normaliserat händer det heller inte något negativt vid icke-deltagande. Några deltagare medger att de under flertalet gånger inte tagit med ombyte och skylt på att de glömt dem hemma. Med uppmaning av läraren att istället vara med så gott det går utan ombyte bildas en vana av att medvetet glömma kläder, delvis för att slippa bära runt på extra väskor men också för att slippa jobbiga delar av undervisningen. Eftersom det inte blir några negativa konsekvenser av att inte delta så länge deltagarna dyker upp på lektionerna fortsätter de med beteendet. Det kommer fram i flera intervjuer att skolk leder till indraget CSN, och detta är något som får eleverna att dyka upp på lektionerna. En elev har kommit runt problemet

genom att sjukanmäla sig. Det är däremot inte något en elev kan göra själva innan hen fyllt 18 år, därför har deltagarens föräldrar istället anmält honom sjuk.

Asså är du aldrig på lektioner får du CSN-varning å sånt där. Det beror på om du är sjukanmäld eller så, då händer det inte så mycket. Annars får man lite samtal från mentor och så, men det verkar inte vara så mycket.

Som deltagare 5 här beskriver är upplevelsen att det inte får några negativa konsekvenser av att missa några idrottslektioner så länge inte CSN dras in. Denna uppfattning är något fler deltagare har men av andra anledningar. Flera deltagare menar att det inte gör något att missa lektioner på grund av att det inte är något viktigt man går miste om. I ett fall kommer en jämförelse med matematik, där en lektion inte kan missas på grund av att man inte hänger med i momentet som gås igenom under det tillfället.

5 Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Under studiens gång stöttes olika problem på. Däribland var platsen för två av intervjuerna, som på grund av yttre förutsättningar fick ske utomhus och inte i en mer kontrollerad miljö inomhus som i övriga intervjuer. Ljudupptagningen på mobiltelefonen som användes vid insamlingen klarade trots detta av att få upp alla ljud, däremot fanns det under intervjuerna en oro hos forskaren över att ljudet inte skulle tas upp. Denna oro kan ha påverkat sinnesnärvaron och skulle kunna påverkat frågorna i den mån att de inte var så djupa som de kunde varit. Även om intervjun gick i den riktning som var tänkt och att deltagarna gav svar med önskat djup kan ändå frågan ställas hur det hade gått om intervjun skett inomhus. Det går också som i alla intervjustudier att ifrågasätta svarens genuinitet, där det alltid finns en risk i att deltagarna säger vad de tror sig intervjuaren vill höra. Detta för att framstå som duktig eller att glädja intervjuaren på något sätt. Andra punkter som går att diskutera är just önskan som fanns i att inte ledande frågor skulle ställas under intervjuerna. Eftersom det inte var en van forskare som ledde intervjuerna kan detta ha hållit tillbaka frågorna något. Där direkta frågor hade passat in som respons på ett deltagarsvar uppkom stundtals istället en tveksamhet över att "tvinga fram" ett svar som kunde antas ha kommit vid mer direkta frågor. Istället för en direkt fråga ombads deltagarna att utveckla och berätta mer om ämnet som samtalades. Detta kan dock innebära att resultaten som tagits fram är genuina och inte är fabricerade eller eftersökta genom ledande frågor som passar ett subjektivt syfte.

Detta är en liten studie och med endast sex stycken deltagare är det svårt att kunna göra generaliseringar som sträcker sig vidare än för just de individer som intervjuats. Dessutom hade elever från den kommunala skolan samma lärare och likaså eleverna från friskolan. Trots att de gick i olika klasser kan detta ha påverkat upplevelsen av ämnet. Däremot anses det vara intressant att se att elevernas uppfattningar skiljer sig åt i flera avseenden beroende på bakgrunden de har, trots samma lärare.

Det finns inte mycket forskning om gymnasieelevers attityder i en kvalitativ inriktning som mycket möjligt kan bero på just den låga generaliserbarheten. På grund av detta går det att se denna forskningsansats som ett första steg i en kvalitativ inriktning som åtminstone kan testa större forskningsansatsers resultat. De resultat som kommit fram av den här studien har i stora drag stämt överens med tidigare forskning och har utöver det kunnat gå djupare och fått insikt i några vanliga elevers bakgrund och upplevelser av ämnet Idrott och Hälsa. Resultaten skulle kunna ses som en indikation på något som kan följas upp av större studier.

5.2 Resultatdiskussion

Normer

Av resultaten går det att utläsa att olika faktorer spelade in i beteendet av att delta eller inte delta i undervisningen, på olika sätt. Det visar sig att normerna i deltagarnas närhet har en stor betydelse över vilket beteende som premieras av deltagarna. Det verkar också som att stöttning från föräldrarna är en stor del i dessa normer, där de genom en uppfostran av sitt barn skapat en bild av rätt och fel. Även att hålla koll på och intressera sig för barnens skolgång verkar vara viktigt för att hålla deltagarna på "rätt kurs". Detta styrker Lundes (2017) mening om att omgivningen utanför skolan, där föräldrar är inkluderade, har en stor betydelse för elever. En annan del av normerna som styr över deltagarnas delaktighet är normerna i klassen. Det är i alla deltagares klasser vanligt att det sitter elever vid sidan av lektionerna. Detta gör att det inte sticker ut om man inte deltar, snarare är det de som är aktiva som blir uttittade och granskade under diverse aktiviteter. Resultaten visar på att Fishbein och Ajzens (2010) teori om normer stämmer väl in på vad som är en av anledningarna till den här studiens deltagares anledning för ett beteende.

Attityd

Attityden för ett visst beteende är som Fishbein och Ajzen (2010) beskriver en stor bidragande orsak för att utföra beteendet. Det visar sig också ha stor inverkan på deltagarna i den här studien. Här kopplas den allmänna inställningen till ämnet ihop med elevernas upplevelser av positiva jämfört med negativa konsekvenser som kommer genom delaktighet. Vad som påverkar attityden mer specifikt handlar mycket om hur stort nöje eleverna finner i aktiviteten, vilket även Solmon och Carters (1995) studie kom fram till. Vad som upplevs som nöjsamt skiljer sig dock åt mellan deltagarna. En generell överstämmande regel bland deltagarna var att de uppskattade att utföra det som de var duktiga på. Flera forskare har tidigare skrivit om just färdighetsförmågans inverkan på motivation och attityd inför något (Lunde, 2017; Ennis, 1996; Martinek, 1991; Portman, 1995). Detta hänger också ihop med att flera deltagare var missnöjda med att de inte fick tillräckligt mycket tid för att lära sig några färdigheter i ämnet. Detta ses som en konsekvens av att deltagarnas lärare följer kulturen av bollspel som funnits i ämnet under en lång period. Bollspelandet visar sig i studien vara en vattendelare, där flera elever inte känner sig bekväma i utövandet och andra vill ha ännu mer fotboll på lektionerna. Flera deltagare var också frågande i vad som var syftet med lektionerna, de menade att det inte gjorde något om man missade en lektion på grund av att det ändå inte skedde någon kunskapsinläring. Just ämnets uppfattning är något som diskuterats frekvent under en lång period (Annerstedt, 2007; Larsson, 2016). Vad som ska vara syftet med ämnet är något som inte står klart för alla, minst sagt eleverna. Genom att lärarna inte låter eleverna ta del av läroplanens mål och syften blir det svårt att motivera ämnet som ett kunskapsämne.

Kontroll

Den vanliga förekomsten av elever vid sidan av lektionen visar sig ha skapat en tolerans för beteendet bland både eleverna och lärarna. Eleverna får sitta vid sidan av lektionerna utan att det förekommer några som helst konsekvenser exempelvis i form av andra arbetsuppgifter eller frånvaromarkeringar. Detta har lett till något som kan jämföras med en typ av kontroll över beteendet (Fishbein & Ajzen, 2010). Eleverna upplever vad man kan kalla för en typ av self-efficacy, en upplevelse att själv kunna kontrollera utgången av ett beteende (Fishbein & Ajzen, 2010; Bandura, 1997). Eleverna upplever att det inte finns något som hindrar dem från att vara icke-deltagande på lektionerna så länge de faktiskt dyker upp på dem och får närvaro.

Undantaget

Av alla deltagare var det endast en som menade att han alltid deltog i undervisningen, oavsett innehåll på lektionerna. Detta var en kille som inte hade särskilt bra upplevelser av ämnet eller idrott överhuvudtaget och tränade på fritiden mest för vad som, mest troligt, var på föräldrarnas inverkan. Dessutom tränade han med anledningen att bli den bästa versionen av sig själv och inte med ett rekreationssyfte. Detta uttryck och anledning är generellt sett främmande bland jämnåriga elever och kan därför antas ha upptagits från föräldrarna. Det är inte bara gällande träning dessa typer av påtryckningar lyser igenom utan genom alla deltagarens svar finns en tydlig koppling till normer som framkommit just på grund av föräldrarna. Larsson (2016) skriver om att elevers sociala bakgrund påverkar deras prestation. Kommer eleven från en akademikerfamilj ses möjligheterna för ett högt betyg betydligt högre än om eleven kommit från föräldrar med endast grundskoleutbildning. Eleven i fråga kan dock inte beskrivas som den atletiska typen och har uppenbarligen inte höga betyg i just idrottsämnet. Kanske är detta en anledning till att den här specifika eleven värderar prestation så högt, därför att en önskan att passa in i sin högt presterande familj finns och uttrycks i intervjun. En normkänslighet och en önskan att passa in kunde vara en generell anledning för detta beteende. Däremot verkar övriga normer i klassen inte påverka honom alls och även om ämnet inte tilltalar honom ur en nöjessynpunkt och han råkar ut för flertalet kränkningar beskriver han att han alltid närvarar och ger sitt yttersta.

6 Slutsats

Vilka upplevelser har deltagarna av skola och Idrott och Hälsa?

Det som kan utläsas av resultatet är att den polarisering som nämns i inledningen av uppsatsen är något som även existerar bland deltagarna i den här undersökningen. Mycket av den tidigare forskningen som gjorts i ämnet stämmer överens med resultaten i studien. Däribland de många olika uppfattningar som fanns om ämnet. Dels i hur stort nöje deltagarna fann i undervisningen, hur de trivdes generellt i ämnet och med de aktiviteter som utfördes. Även uppfattningen av hur viktigt ämnet var, i form av vad man faktiskt lärde sig under lektionerna. Åsikterna bildades ur erfarenheter i ämnet, dels från grundskolan men även från gymnasiet. En generell upplevelse var att ämnet skapade ett hårt klimat i klassen, med hårda ord, kränkningar och situationer som gjorde en utsatt. Detta hårda klimat upplevdes också vara en följd av aktiviteterna som dominerade ämnet, nämligen bollsporter som utövades genom främst spelsituationer.

På vilket sätt påverkar deltagarnas upplevelser deras deltagande i Idrott och Hälsa och vilka faktorer spelar in?

Upplevelserna av ämnets innehåll och utförande skapade en attityd hos deltagarna som i flera fall var negativt inställd mot ämnet och i några fall positivt. Genom RAA (Fishbein & Ajzen, 2010) kunde dessa attityder brytas ner i tre faktorer som alla visade sig spela en stor roll och tillsammans bidrog till beteendet att undvika deltagande. Den slutgiltiga, kortfattade sammanfattningen blir att de elever som någon gång under sin uppväxt utövat bollspel gynnas av detta. De elever som inte känner sig bekväma med bollspel ser mer positiva delar i att inte delta än att vara med i undervisningen. Under lektionerna sitter alltid ett flertal elever vid sidan av lektionen vilket genom uteblivandet av konsekvenser blivit normaliserat. De uteblivna konsekvenserna bidrar till att eleverna upplever en kontroll över att kunna låta bli att delta utan att de drabbas negativt.

Eftersom alla elever kommer från olika bakgrunder och motiverar sina attityder genom olika synsätt är inte tanken att denna studie ska ge en universell lösning på problemen med icke-

deltagande. Resultaten av studien kan dock vara en hjälp bland lärare och skolledare för att förstå vad det är som påverkar elevers grad av deltagande, attityden för ett ämne eller ett beteende. Med en förståelse i hur beteenden framkommer gör man det möjligt att kunna förebygga problemen och ändra undervisningen till förmån för fler elever.

7 Reflektioner och vidare forskning

Genom den stora polariseringen som finns bland deltagarna och generellt i samhället är det uppenbart att det finns problem i undervisningen av Idrott och Hälsa. Det är ett speciellt ämne, och ett av de få ämnena som domineras av ett praktisk, fysiskt utförande. Det är därför naturligt att det är en viss polarisering inom ämnet genom att alla elever inte uppskattar fysisk aktivitet. Däremot är innehållet starkt präglad av tävling, bollspel och sporter som ofta kräver stor teknisk och fysisk förmåga. Genom att bedömningen ska ske individuellt är det problematiskt att använda spelsituationer som överlägset största aktivitet, dessutom spel i mixade klasser. Dessa spel gynnas av pojkar som har den biologiska fördelen av att generellt sett vara större och starkare än flickor och gynnas i slutändan av att synas mest och få flest positiva upplevelser.

Bristen på transparens gällande syfte och mål inom ämnet är även det ett uppenbart problem. Den stående debatten om att höja statusen och se ämnet som ett läroämne hjälps inte direkt av att inte meddela eleverna vad som är meningen med undervisningen. Trots en ökad timplanering i högstadiet som indikerar på att problemen med fysisk inaktivitet tas på allvar behöver ämnet vara mer än att spela fotboll. För att komplettera den här studien behövs det ytterligare studier i hur idrottslärares generella syn på ämnet är. Vad de tycker innehållet bör vara och hur kopplingen till läroplanen ser ut. Detta skulle mycket gärna kunna kompletteras med en insamling av års- och detaljplaneringar över lektioner och moment av undervisningen. På så vis syns det vad idrottslärare lägger vikt vid och om det eventuellt behöver läggas större vikt vid andra moment på lärarutbildningarna för att ändra riktningen på ämnet.

Referenslista

- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. I J. Kuhland & J. Beckman (red.), *Action control: from cognitions to behavior* (sid. 11-39). Heidelberg: Springer.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Annerstedt, C. (1991). *Idrottslärarna och idrottsämnet. Utveckling, mål, kompetens – ett didaktiskt perspektiv*. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs Universitet.
- Annerstedt, C. (2007). *Att (lära sig) vara lärare i idrott och hälsa*. Göteborg: Multicare.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Barney, D., & Christenson, R. (2012). General Attitudes of Middle School Students Towards Physical Education. / 中學生對體育課的態度. *Asian Journal Of Physical Education & Recreation*, 18(2), 24–32.
- Barney, D., & Deutsch, J. (2009). The Effect of Middle School Physical Education Curriculum on Student Attitudes. *Asian Journal Of Physical Education & Recreation*, 15(1), 12–20.
- Bibik, J. M., Goodwin, S. C., & Omega-Smith, E. M. (2007). High School Students' Attitudes Toward Physical Education in Delaware. *Physical Educator*, 64(4), 192– 204.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Carlson, T. B. (1995) We Hate Gym: Student alienation from physical education. *Journal of teaching in physical education*, 14, 467–477.
- Couturier, L. E., Chepko, S., & Coughlin, M. A. (2007). Whose Gym Is It? Gendered Perspectives on Middle and Secondary School Physical Education. *Physical Educator*, 64(3), 152–158.
- Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. <https://doi.org/10.1055/s-2008-1040325>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (red.).(2002). Overview of self-determination theory: An organismic dialectical perspective. *Handbook of self-determination research*, (sid.3-33). Rochester: University Rochester Press.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken - För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Ennis, C.D. (1996). *Students' experiences in sport-based physical education [More than] apologies are necessary*. *Quest*, 48, 453–456.

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior. An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing Behavior: The reasoned action approach*. New York & Hove: Psychology press Taylor & Francis group.
- Graneheim, U, Lindgren, B & Lundman, B. (2017). Methodological challenges in qualitative content analysis: A discussion paper. *Nurse Education Today*, 56, 29-34.
- Hagströmer, M. (2017). Hur mycket fysisk aktivitet behöver barn och ungdomar? I Dartsch, C., Norberg, J., Pihlblad, J., & Centrum för idrottsforskning. (red.), *De aktiva och de inaktiva: Om ungas rörelse i skola och på fritid*. Centrum för idrottsforskning; 2017:2). (sid.9-26). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Larsson, H. (2016) *Idrott och hälsa: I går, i dag, i morgon*. Stockholm: Liber
- Londos, M. (2010). *Spelet på fältet: Relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid*. Malmö: Lärarutbildningen, Malmö högskola.
- Lunde, C. (2017). Att känna sig sämst på idrotten. I Dartsch, C., Norberg, J., Pihlblad, J., & Centrum för idrottsforskning. (red.), *De aktiva och de inaktiva: Om ungas rörelse i skola och på fritid*. Centrum för idrottsforskning; 2017:2). (sid.9-26). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Lundvall, S., & Brun Sundblad, G. (2017). Polarisering av ungas idrottande. I Dartsch, C., Norberg, J., Pihlblad, J., & Centrum för idrottsforskning. (red.), *De aktiva och de inaktiva: Om ungas rörelse i skola och på fritid*. Centrum för idrottsforskning; 2017:2. (sid. 45–75). Stockholm: Centrum för idrottsforskning.
- Linda Rikard, G., & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education and Society*, 11(4), 385–400.
<https://doi.org/10.1080/13573320600924882>
- Lindroth, J. (2004). *Ling - från storhet till upplösning: Studier i svensk gymnastikhistoria 1800-1950*. Eslöv: B. Östlings bokförlag Symposion.
- Madden, T. J., Ellen, P. S., & Ajzen, I. (2007). A Comparison of the Theory of Planned Behavior and the Theory of Reasoned Action. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18(1), 3–9. <https://doi.org/10.1177/0146167292181001>
- Martinek, T. J. (1991). *Psycho-social dynamics of teaching physical education*. Dubuque, IA: Brown & Benchmark.
- Mercier, K., Donovan, C., Gibbone, A., & Rozga, K. (2017). Three-Year Study of Students' Attitudes Toward Physical Education: Grades 4–8. *Research Quarterly For Exercise & Sport*, 88(3), 307–315. DOI: 10.1080/02701367.2017.1339862
- Neuwirth, F., & Fantenberg, V. (2017). *"Jag är bara med om det är roligt"*. Göteborg: Institutionen för kost och idrottsvetenskap, Göteborgs Universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/5631>

- Obrusnikova, I., & Dillon, S. R. (2012). Students' Beliefs and Intentions to Play with Peers With Disabilities in Physical Education: Relationships With Achievement and Social Goals. *Journal of Teaching in Physical Education*, 31(4), 311–328.
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Patriksson, G. (1984). Idrottsledare och gymnastiklärare: Analyser av roller, bakgrund och attityder. *Idrottspedagogiska rapporter*, 12. Mölndal.
- Portman, P. A. (1995). Who is having fun in physical education classes? Experiences of six-grade students in elementary and middle schools. *Journal of Teaching in Physical Education*, 14, 445–453.
- Skolinspektionen. (2018). *Kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa i årskurs 7–9*. Stockholm: Skolispektionen.
- Skolverket. (1994). *Läroplan för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, särskilda program mål för gymnasieskolans nationella program; Kursplaner i kärnämnen för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen*. Stockholm: Skolverket
- Skolverket. (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Stockholm: Skolverket
- Skolverket. (2018) *Redovisning av uppdrag om mer rörelse i skolan, fördelning av timmar i idrott och hälsa i grundskolan*. Redovisning av regeringsuppdrag. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3962>
- Solmon, M. A., & Carter, J.A. (1995). Kindergarten and first-grade students' perceptions of physical education in one teacher's classes. *Elementary School Journal*, 95, 355–365.
- Subramaniam, P. R., & Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23, 602–611. doi:10.1016/j.tate.2007.02.003
- Tannehill, D., Romar, J., O'Sullivan, M., England, K., & Rosenberg, D. (1994). Attitudes Toward Physical Education: Their Impact on How Physical Education Teachers Make Sense of Their Work. *Journal Of Teaching In Physical Education*, 13(4), 406–420.
- Tousignant, M., & Siedentop, D. (1983). A qualitative analysis of task structures in required secondary physical education classes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 3(1), 47–57.
- Tremblay, M. S., LeBlanc, A. G., Kho, M. E., Saunders, T. J., Larouche, R., Colley, R. C., Connor Gorber, S. (2011). Systematic review of sedentary behaviour and health indicators in school-aged children and youth. *The International Journal of Behavioral Nutrition And Physical Activity*, 8, 98–98.

- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer*. 1–17. Retrieved from <http://scholar.google.com/scholar?hl=en&btnG=Search&q=intitle:Forskningsetiska+principer#8>
- Woodson-Smith, A., Dorwart, C. E., & Linder, A. (2015). Attitudes Toward Physical Education of Female High School Students. *Physical Educator*, 72(3), 460–479.
- Zeng, H.Z., Hipscher, M., & Leung, R.W. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sports/activities preferences. *International Journal of Fitness*, 7(2), 41–52.

